

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvárusnál

Érdekes ujdonság!

legyőzhetetlen ország

Írta: Dödy

Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvárusnál

Költözködéskor nélkülözhetetlen a
lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtette és magyarázta

Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakás-
bérleti szabályrendeletének hiteles szövegét
és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapu-
zársi, víz- és gázszabályokat. Teljes jog-
gyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötet 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-
Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Juliusi sorozat:

IBSEN:

ROSMERSHOLM.

Szinmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.

(820—822.) Ára 90 fillér.

RUDOLF HERZOG:

AZ ÓRIÁS.

Fordította Benedek Marcell.

(823.) Ára 30 fillér.

RIEDL FRIGYES:

Shakespeare és a magyar irodalom.

(824.) Ára 30 fillér.

Megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és
eredeti fényképfelvételeket kö-
zöl. A léghajózás eseményeiről,
fejlődéséről és céljairól kitűnő
és könnyen érthető népszerű
cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók
a léghajózás és repülés hadi
alkalmazásáról írott közlemé-
nyei, valamint az ifjúság szá-
mára külön fenntartott kisrepülő-
gép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

Olvassa a
hirdetéseket!

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

32. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 6.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A "Világkrónika"-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. -- IRTH HAVAS ÁLISZ.

(Folytatás.)

XII.

A vonat ment, ment, már örökkévalóság óta ment. A hóval lepelt vidék fehérségére párhuzamos, barna vonalakat húzott, kanyarított. Már mögöttük a határ, igen, Edit érezni tudta ezt és tudta, hogy valakiért nem érzi áldozatnak ezt a barátságtalan, zürzavaros, magános utat, hanem a sors drága ajándékának tekintette, hogy ezt megtehetette azért a valakiért. Érezte azt is, hogy ez más határ, mint az, melyen túl Oroszország várt reá, mint új otthona, új hazája. Nem akart arra gondolni, hogy most mi lesz, hogy lesz, meddig lesz, csak forrongott, dobogott, harangozott benne az, a mire készült, a mire várt, a biztosan eljövőknek drága várakozásával, a karácsonyest szürkületének csillagos csodákat sejtő, édesen remegő, gyermeki várásával. A biztos találkozás volt az, a mire készült.

A dombok ép olyanok itt a határon túl, mint előtte. Fehérek, csillogók, puharajzúak, érintetlenek. A fenyők távolról nyújtogatták feljök sötét karjukat. Nőttek a dombok, közeledtek a komor fenyősegek. Szuronyt szegez és előre! a halálnyugalom fehérség ellen. Lassan köd ereszkedett rájuk s amint Edit szembenézett a jeges széllel, kápráztatta szemét az elnyelt fénynek rejtett erejével vakító köd.

Vakító ez a sejtelmes tehetetlenség, nem látszik az út, nem tudjuk, mi az, a minek élébe robogunk... kábító tudatlanság.

Nem, elhessegette Edit ezt a köd-gondolatot, nem, ő tudja mi az, a minek élébe robog, ez az izzapos hullámú élet arany-szigete, beszéljen bármint a bölcs és vergődjek, vígjogon bármily hevesen a boldogság kalitkájában a csalódás félelme.

Ment, ment, ment a vonat és megérkezett Grácba. Öreges, jóakaró mosolylyal üdvözölte a város, de őt izgatta, hogy még nincs ott, a hol Valodja, hogy itt meg kell állnia s az öreg párral ismerkednie, mikor csak Valodja után sóvárog. De megígérte, várták. Mielőtt útnak indult, mindenbe belenyugodott, csak indulhasson, de mióta úton van, percről-percetre növekedik izgalma. Nem is tudott érdeklődni az újonczok vonata s az égen a csatamezők felé igyekvő sötét madárrajok iránt, melyek olyan biztosan és sötétlen húzódtak, mint az emberi homlokok a gond, bánat és kétségbeesés árnyékos vonalai.

A néni és a bácsi kedves és gondos volt, mi azonban nem csillapította türelmetlenségét; meg kellett várnia a holnapot. A szállodájokban szobájába vezették.

Áranylag sok ember zsúfolódott össze a nyájas, szerény hotelben. Enni nem tudott, a néni és a bácsi egymásra mosolyogtak. Akkor is, mikor jóéjt-kívánását viszonzózták.

Szobájában pongyolába búj és nézte az ablak jégvirágait. Sokáig kellett néznie, hogy lásson valamit, de akkor aztán kihajtottak az ezüsttel dolgozó grafikus kéz virágos vonalai. Látott sűrű nádat s benne hajlongó, bohókás Pierot-főt, gazdag sor ezüst-íriszt, szökőkútakat párává finomodó ezüst cseppekkel, sok-sok vert ezüst indát fonódva-kúszva, himbálva, hajlásuk melegevel feledtetve anyaguk hidegségét. Holnap, mondogatta Edit s lehelete, mint ezer favágó, kiértotta az indareneteg jórészt és letörölte az égies grafikát, hogy ki-láthasson. Kívülről csapódott szemébe a fehér fény, hullott a hó pelyhekben is, vastag darabokban is, szeretett volna kint járni. Hatalmas szépségben állt előtte a várhegy, itt-ott rózsaszín sárgalángok csillogtak a kékes fehérségben. Az élet álomfehérsége egészen intenzív lett s az Edit éberségére is hullott, hullott lágyan a hó, az álom hava, míg betemette. Mikor felébredt, ugyanaz az éjszaka leskelődött be az ablakon. Törődött volt, felállt, ágyához

ment és lefeküdt. Jól esett most a nyújtózkodás s édes álomba merült.

Reggel még mindig tartott a káprázatos csillaghullás.

Az étteremben melegség és zibongás fogadta. Nem a békés idők vendéglőjének finom álmosító, mormolása fogadta most, a mely az osztrák vendéglőket jellemzi, hanem az ujság-olvasó és magyarázó, sztratégiai vitákat folytató tömeg zsongása.

— Ma nagy a hófúvás a hegyek közt, — szólalt meg a néni, jó lesz várni egy napig.

Editre bénítóan zuhant halk, fehér szava. Gyöngén mosolygott.

— Igazán szeretnék ma menni, nekem nem árt ez az idő, hanem persze kíséretüket nem fogadhatom el ilyen napon. Mäskülönben is nagy áldozat téli időben, ma épen lehetetlen.

A néni megrázta fejét, briliáns függője ugrott, mintha örülne, hogy nem az ellenség zsákmánya.

— Nem engedhetjük egyedül, hisz ép arra kértek, hogy kísérjük el, itt a mama levele... Bizony nem az volt a fontos, hogy útközben meglátogasson két totyogós öreget és szívesen vissziuk, reáérünk, de reumásak vagyunk s halasszuk azért enyhébb napra.

— Talán még ma vissza is jöhetnék s akkor türelmesebben várnék szebb időt, mikor újra elmehetnénk, — okoskodott Edit.

— Milyen gyermek, megértém; de most az öreg anyóka jogával kell élnem, egyedül nem engedhetem.

Edit megjegyezte, hogy eszerben hagyja az az energia, mely képessé teszi a mérev: úgy akarom, úgy lesz-re ezekkel a jó öregekkel szemben; hogy ép most hagyja el, a mikor eddig oly könnyen átvágta magát az akadályok kásahegyén. Szeme könnybelábadt.

Az öreg úr letette ujságját, úgyis Editet vizsgálta a fölött s a milyen résztvevő volt a tekintete, olyan hangon szólalt meg:

— Igaza van, még ma este vissza is érkezhettek; nekem nem árt meg, elkísérem.

A néni ellenkezett, félt, hogy a hófúvásban elakad a vonat, baj lesz, betegség lesz. De a bácsi férfiasan kitarított, sok idejük nem volt indulásig, nemsokára szánon ültek jól beburkolva.

— Aztán meg ne szökjetek, kötődött a néni, az ilyen legénykedő öregektől minden kitélik.

— Hej, velem nem szöki meg a kis leány, ne kecsesged magad a reményvel, hogy így megszabadulsz tőlem.

Siklik a szán a havon a gyönyörű fekvésű városban, a boldogság élébe.

— Szegény Margit, ha ezt ismerted volna, ötlött Edit eszébe a vonaton. Elképzelte Valodját olajzöld katonaköpenyben, kedveskedésre csuesorított ajakkal, ragyogó üdvözléssel fekete szemében. A hangját hallotta... De mivel érdemlem én ezt az életünnepet, a milyennek egy másodperce sem jutott Margitnak; ő csak küzdött, bekötözte a háború sebesültjeit, elvette, magába fogadta a háború gyilkos tüzét, rámosolygott arra, a kit szeretett és vége... Hányan szenvednek képtelen nagy szenvedéssel a hidegben, a háborúban. Alig elgondolható a töméntelen szenvedés, mely ellepi a világot, mint lávafolyó a hegy oldalát. Mikor hül ki, szilárdul meg? Most még árad gőzölgőn, minden virulást perzselő sirba borítva. S én a boldogság élébe... A boldogságnak, a mi máskor is alig lehetséges... Én... most... Nem lehet... Már majdnem ott vagyok, de le kell zuhannia a vonatnak, régt helyett örvénybe kell futnia, valami történni fog, bár, micsoda? Nem, már semmi nem gátolhat, istenem!... Olyan jó leszek... magam fölé fogok kerekedni... fáradhatatlan leszek az emberek közt a jobban, hogy megérdemljem

ezt a boldogságot... A lehetetlent s mégis igazat.

Mintha kapu tárult volna ki, vagy óriás lilom pattantotta volna fel kelyhét, belátott a fehér völgybe. Két óriás hegy, mintha kezét fogna s közöttük a harmadik ágaskodik. Fönt a középső hegyen, mintegy a hóba könyökölve, várrom. Lent fehér, fekete pettyek, házak sora. A sötét pettyek ablakok. A templom tornya karesún mutatja, honnan hull a hó.

Pajkosakat fütttyentett a vonat és megállt. Valodja nem tudja, hogy jön, meglepetés lesz. Be kár, hogy véletlenül nincs itt. De hisz már siklanak a szánon, hozzá. Edit halványan, hátradőlve, lehuny szemmel készül a következő percekre. A szán megáll. Tagbaszakadt mézszáros jön ki.

— Scheiber százados itt van? — kérdi az öreg úr.

— Nincs.

— És a fogoly urak?

— Nincsenek.

— Hol vannak?

— Elvitték őket.

Editen végigrándul az öblös, lomha szó. A füleben búgó lüktetést hall és érez, színes csillagok rezegnek szeme előtt. Mereven és sápadtan ül.

— Hova vitték?

— Nem tudom. «I was net.»

— Mikor mentek?

— Tegnapelőtt.

— Melyik irányban indult a vonatuk?

— I was net.

— Eh! ezzel nem lehet, morgott a bácsi és lesegítette Editet, ki rászorult a segítségre, elhagyta ereje.

Milyen természetes ez, gondolta, — tudhattam, hogy így lesz. A boldogság, a mi máskor is alig lehetséges... Most... én... mivel érdemteltem volna? Nem álom, nem tündermese az élet. Hogy is lehetett volna másképp? Hogy is remélhettem?...

Minden ízében reszketett... Margit, milyen jó neked... Nem tudom mi az, ezerszer meg-szenvedni a hősiességért, nem egyszer.

Ment gépiesen fölfelé a falépesőn.

— Mit is keresek itt, ezzel az őz bácsival, ki áldozatot hozott értem, idegenért?...

Ment, ment a falépesőn. Oly sokan voltak.

— Itt lakott, mondják, Vilnovszkij, — beszélt gyöngéden az öreg úr, a mint egy ajtót felnyitottak előttük. Dőljön le egy kicsit, pihenjen. Én majd érdeklődöm okosabb embe-reknél, mint a mézszáros-vendéglős.

Edit engedelmesen végigdől a régies kis diványon, behunyta szemét. Szempilláján, mint valami mozivászonon a képek, színpompás csillagok s korongok jártak-keltek. Aztán fekete alapon sárga vonalak s az egész fekete sík hullámmá kezdett. Aztán valami nagy alakatlanság mozgott előtte, zsugorodott, tágult, zsugorodott, tágult. Aztán Valodja nézett le rá, egész határozottan ezt érezte, tekintete beleolvadt a csillagok moziképébe és ságva azt kérdezte: jössz?

— Én vagyok az oka, én hibáztam el, akkor, mikor értem jött és... aztán, mikor biztosra vettem, hogy innen nem mozdulhat és késlekedtem, nem értesítettem... És mikor nem is gondolhattam rá Margit szenvedése miatt. Istene, hát akkor nem is lehetett... De mégis, az egész rajtam múlt... Mindig maga az ember hibás...nem pedig rajta kívül valami... Felugrott, körüljárta a szobát s mindent megnézett, kutatott... Jelt, emléket, vagy talán magát Valodját, ki elbújt... játékból... Kitekintett az ablakon, ugyanezt a panorámát látta Valodja még tegnapelőtt...

— És mégsem tehettem másképp. Akkor is így, sőt akkor elviselhetetlenül szorongott volna a szívem... ha elmegyek vele... Csak úgy

hirtelen, átvetem magam a korlátot, a véresen, abba a másik hazába... az övébe. Újra átvizsgálta a szobát. Semmit sem talált, a mi Valodját szívtá volna magába, hogy most Valodját lehelné ki... Felnyitotta a papirkosarat. Az ő írása, újjongott fel s kikapta a tépett papirokat, táskájába gyömöszölte izgalommal, mintha titkolnia kellene... lépéseket hallott.

A bácsi jött. — Az ördögbe! Ki számíthat ilyesmire? Kicsérleltek egy-két protekciós foglyot. Őt magát is meglepte, furcsálták is, hogy leverten ment. A hozzátartozói csinálták odahaza, előkelő népség. Ide meg hazajön a polgármester, a kétfestő, a tisztelendő öcse. A tisztelendő meg itt protekciós, püspök rokona. A parancs ebben az esetben is parancs volt, menni kellett.

Edit a tiszta, surolt padlót nézte, mintha férfizipó páros nyomát látná.

— Ki mondta? — kérdezte.

— Az asszonynépség, a gazda leánya, meg rokonuk, a pinceszérő. Őseh leány, ki úgy-látszik, nagyon rokonszenvezett Vilnovszkij-val, különben a többiek is kedvelték. A pap megerősítette elbeszélésüket, de ő is tájékozatlan útirányokról.

— Szeretnék a cseh leánynyal beszélni.

— Beküldöm.

Derült, piros arcú, nagy csontú, magas leány lépett be. A csipőjén, formás telt mellén asszonyi erőteljesség.

Ez látta Valodját, ez beszélt vele még tegnapelőtt, — gondolta Edit és szinte csodálattal nézte a nőt. Leültette.

Szerényen, húzózkodva foglalt helyet, de azért egészen ráult a székre, két térde eltávolodott egymástól, óriás lábának mind a két talpa a földre lapult, két hatalmas, kidolgozott keze ölében terpeszkedett. Látáztott, hogy már forgásba hozták beszélőjét, mert kérdést sem várt, lelkendezőn kezdte.

— Hát elvitték a Vilnovszkij tiszt urat. A többiek vígan voltak, majdnem táncoltak, ő csak mosolygott, szomorúan, keserűen. Tegnapelőtt már reggel izgatottan várta a postát, el is ment oda, hogy nem kapott-e sürgőnyt, aztán minden perczben kereste a leveleket,

mikor már mindjárt indultak. Jött a postás, neki nem hozott. Én láttam, hogy akkor legyintett, két öklét a két szemére szorította s mikor elvette onnan, már nem is szomorú, hanem nagyon komoly volt, haragos. Villogott a szeme s olyan erősen járt, hogy lehallatszott az alsó szobába. Mikor elment, én is itt voltam az előszobában, de nem vett észre, visszanezett s halkan, de bánatosan és azért keményen is mondta: Edit! — Ép így mondta régen az édes apám, ha rossz voltam: Kát, Kát, már megint. — Alig hittem, hogy nincs itt valaki. De nem volt.

Edit a kis diván karján ült, a kis asztalra könyökölve. Fejét a kezére hajtotta, szeme félig csukva, mintha szempilláin át is be akarná színi Kát szavait.

— Hogyan? Mit szolt? — és még egyszer elmondatta, pedig először is megértette.

— Nagyon tisztelték őt mind a többiek, mert nagy hős volt. Úgy mondták, hogy egy hídát felrobbantottak a mieink és sok orosz vergődött ott, ő odavezényelte katonáit, hogy segítsenek, megmentsenek a mennyit lehet. Előlt ment, de nem mentek utána, hanem elszaladtak. És akkor fogták meg...

(Folytatása következik.)

HAJÓK.

Hajók, csodás, új hős hajók suhannak Világok közt világvész közepett, Visznek világtétő életet Harezdúta partnak, békeóvta partnak... Oh ti harez nélkül győztes új hatalmak, Megváltást hoztok-e népünknek is? — Mely oly vérzőn győz e vész közepett — S mindig csak véres hareczzal győzhetett...

Dicsőség neked «Deutschland», Németország, Hazád nevére keresztelt hajó, Océánok mélyében suharó... Mig népek egymást irtón marezangolják S hazád vesztére tör minden gonoszság, Te már kivívtad im a diadalt, — Hazád nevére keresztelt hajó, — Csak népedé lesz ahhoz fogható!

Győztél! Nem azért, mert oly láthatatlan Birton jársz minden gyilkos les alatt, Mely körüljárja küzdő honodat, — De mert minden ily vérszél gyilkosabban Járhatnál s még sem jársz úgy... Szent utadban Győz néped lelke: mindig nemesen! — Minden gyilkos les közt, felett, alatt — Mindent leír a tiszta akarat!

Rabságba nyugzott partok, cseccának Szabadságát úgy küzdötted te ki, Hogy néped és mird e föld népei E szent szabadság útját járassátok S világszaroló gyilkos karmu átok Nagy, láthatatlan útaitokat — Míg áldanak mind e föld népei — Nagy-átkezdőva váltig leszel!

Oh mi dicsőbb, — a tudás, mely teremtet? — Vagy a bátor nagy emberszeretet: Csak adni s nem rabolni életet? — Vagy a becület, mely ölnöd nem enged, Mert a békét s nem a harezt jelentet?... Szébb tanúságot óh tehet-e nép? — Csak adni s nem rabolni életet! — Dicsőbben küzdhet-e még nemzeted?!

Oh csodahajó, németek hajója, Jelpép s nem csak néped jelpépe vagy! Sorsodban minden vágy, mely tiszta, nagy, Egész világ jobb lelke vár vívódva Igazságosztó végső fordulóra... Úgy várjuk visszaérkezéseted... — Jelpép s nem csak néped jelpépe vagy — Kell, hogy megjöjj; kell, hogy győztes maradj!

Kell, mert a minek te jelpépe lettél, — A miért néped s népünk vére hull, Virága, disze vész ártatlanul, — Lehet-e, hogy elbukjék az a szent cél? Az orvul ránk tört gyilkos fegyvereknél Erősebb ne lehetne szent jogunk, — A miért néped s népünk vére hull: — Békésen élni s bántathatatlant!

Telekes Béla.

TRÉN TÁBOR.

VESZTESÉGEK A HÁBORUBAN.

A hadműveletek ezéja az ellenség katonai erejének megtörése, még pedig saját részről lehetőleg ennél kevesebb áldozatokkal. Bármennyire menjen is azonban az emberanyaggal való gazdálkodás, természetes, hogy a háborúk mindig jelentékeny veszteségekkel járnak. Ezeknek a veszteségeknek nagysága mindig csak jóval a háborúk lezajlása után állapítható meg valamennyire elfogadható bizonyossággal. A hadvezetőségek jelentéseiben említett csekély veszteségből, aránylag csekély veszteségből semmi következtetést sem vonhatunk. Épp így nem adhatnak kimerítő és megbízható felvilágosítást a háború folyama alatt közzétett veszteségi kimutatások, a mint másfelől olyan közlésekből, melyek arról szólnak egy-egy nagyobb támadás alkalmából, hogy az ellenség legalább is ennyi és ennyi száz vagy ezer embert veszteséget szenvedett halottakban és sebesültekben, szintén lehetetlen a veszteségek nagyságát az egész háborúban csak megközelítő pontossággal is megállapítani.

A háborúk veszteségei egészen más képet mutatnak, ha azokat katonai vagy általános szempontból tekintjük. Katonai szempontból veszteség az emberanyagnak mindaz a kisebbedése, a mi a hadsereg számerejét, akcióképességét csökkenti. Tehát a harczerén esett épp úgy veszteség, mint a ki megsebesült, vagy megbetegedett, ha a háború tartama alatt többé nem használható, vagy a ki eltűnt vagy hadifogságba került. Az időnkinti veszteségi kimutatások természetesen a sebesülteket is veszteségeknek tüntetik ki, mert azok egyelőre az erő gyöngítését jelentik.

Ámbár egészen pontos számadatok a háborúk veszteségeiről a dolog természetéből folyólag ma sem állapíthatók meg s ilyenek a korábbi idők háborúiról még kevésbé állnak rendelkezésünkre, azt egész határozottan állíthatjuk, hogy a modern háború veszteségei, dacára az alkalmazott emberanyag óriási voltának és a mult század hatvanas éveitől kezdődőleg a hadi technika hallatlan fejlődésének, nemcsak hogy nem emelkedtek a korábbi időkhoz képest, hanem egyenesen csökkentek.

Hogy már az ósidőkben milyen véres csaták folyhattak, arról ámulva nyelhetünk fogalmat Wolters archeologus ásatásaiból, ki Északamerikában az Arkansas folyó mellett egy területet tárt fel, melyen nem kevesebb, mint 75,000 emberi csontvázat talált s ezek egy részében a benők maradt nyilhegyeket még egészen határozottan felismerte. A geológiai réteg után ítélve, a melyben e csontvázak találtak, azok egy 20,000 év előtti csatában esett katonáktól származtak. De a történeti idők is rendkívül véres csatákról értesítenek. Tudjuk, hogy a cann-i csatában, 216 évvel Kr. e., a római harcosok 92%-a maradt a csatatéren; sőt a katalauni csatamezőt is, 451-ben Kr. u., 180,000 hun harcos teteme borította. És közelebbi idők tekintve, az 1697. évi török-osztrák háborúban a szálnakemény-i ütközetben 20,000 török maradt a csatatéren, 10,000 -et pedig a Tiszába szorítottak s ezek közül csak 2000 tudott megmenekülni.

Ezekkel az igen nagy veszteségekkel szemben a hadi történet megállapítja, hogy körülbelül 200 év óta az egyes nemzetek veszteségi számai állandóan csökkentek. Legtöbb veszteségük mindig a poroszoknak volt, őket az oroszok és francziák követik, míg az osztrákoknak és olaszoknak sokkal csekélyebbek a veszteségei.

Nagy Frigyes idejében a poroszok Kollinánál 41-5, Torgau-nál 37-5 százalékat veszítették el csapataiknak, az oroszok Zorndorf-nál 37-1 százalékat s mindezt rövid, 6—7 óráig tartó csatákban. A napoleoni háborúk nevezetesebb csatáinak nagy veszteségei a csapatok százalékában: Eylau-nál, hol a csata tizenkét óráig tartott, poroszok és oroszok 32-5, francziák 38; Aspernnél a francziák 38-3, Borodino-nál az oroszok 41-3 százalék. Ezzel szemben az újabb háborúk, nevezetesen az 1859. évi olasz-osztrák, az 1866. évi osztrák-porosz, az 1870. évi német-francia, valamint az azóta lefolyt háborúk veszteségei jelentékenyen csökkentek. Így az osztrákok vesztesége Magenta-nál 8-1, Solferino-nál 9-8 százalék. Königrätz-nél az osztrákok 8-7, a poroszok 4-1 százalékat, Mars-la-Tour-nál a németek 27-8, a francziák 11-4 százalékat, Gravelotte-nál a németek 9-8, a francziák 10-2 százalékat veszítettek. Mindezen csaták egy nap alatt zajlottak le. Nagyobb veszteségeik voltak az

oroszoknak 1877-ben Plevna-nál: 28, 22-5 és 19-4 százalék. Az angol-búr háború legnagyobb veszteséggel járó csatái az angolokra a colenso-i és a magersfontain-i csaták, de ezekben is csak 6-8, illetve 11-9 százalék a veszteségük. Az 1904—5. évi orosz-japán háború már egészen a modern hadi technika jegyében folyt le, a mai nagy hordképességű puskák, a modern gyors-tűzelő ágyúk itt jöttek először alkalmazásba. Igaz, hogy e háborúban olykor elég magas veszteségekkel találkozunk — így Liaoyang-nál oroszok 11-1, japánok 14-6, a Schahonál oroszok 21-9, japánok 9-1, Mukden-nél oroszok 28-1, japánok 14-1 százalék — de tekintetbe kell vennünk, hogy ezek már a modern háború képét mutatják annyiban is, hogy hosszú, nyolcztól huszonkét napig (Mukden) tartó ütközetek voltak.

Egyes csapattestek természetesen ezen ütközetek során is rendkívül nagy veszteségeket szenvedtek kivételesen. Így a német-francia háborúban a wörth-i csatában egy ezred 80 százaléka esett el, Mars-la-Tour-nál a 38. német dandárnak 60, St. Privat-nál a porosz gárda 33 százaléka. Az oroszok iszonyu lendülettel véghezvitt rohamai a Yalu-nál, az oroszok és japánoké Sandepu-nál egyes csapattesteket majdnem egészen megsemmisítettek. Porth-Artur első ostrománál a 7. japán ezred 93, Liao-Lang-nál a 10. ezred 96 százalékat veszítette el létszámának.

Az újabb háborúkból már pontos adataink vannak a veszteségekről minden tekintetben. Ezek közül főleg az orosz-japán háború adatai bírhatnak érdekléssel, miután, a mint mondtuk, ez tekinthető az első háborúnak, melyben a modern hadi technika eszközei már úgyszólván teljes mértékben alkalmaztattak. Ennek dacára a veszteségek aránya nem haladja meg az 1870. évi német-francia háborút. A hadba vonult 1,200,000 japánból 218,429 vagyis 18-2 százalék esett el és sebesült meg; az oroszok 1,365,000 emberökből 180,682-öt veszítettek, vagyis 10-3 százalékot. Az elesettek aránya a sebesültekéhez az oroszoknál 1:5-5, a japánoknál 1:4; az 1870-iki háborúban a németeknél 1:5-8. De a sebesültek nagy része meggyógyult. Az újabb háborúk közt csak a legutolsó Balkán-háború mutat igen kedvezőtlen

veszteségi hányadot a bulgároknál, kik egész haderejüknek 24-8 százalékat veszítették el.

Ha azt nézzük, mily fegyvertől származnak a sebesülések, azt látjuk, hogy a gyalogsági fegyver végzi a legalaposabb munkát az ellenség harcoképtelenné tévése körül. Így az orosz-japán háborúban orosz részen a sebesüléseknek 4 százaléka származott gyalogsági fegyvertől, 3 százalék ágyútól és 3 százalék más fegyverektől, míg japán részen a sebesülésekből 92-3 százalék esett a gyalogsági fegyverre, 4-1 százalék ágyúkra és ugyanannyi más fegyverekre. Az 1870-iki háborúban német részen a sebesülések 90 százalékat idézték elő a gyalogsági fegyverek, 8 százalékat az ágyúk. Legnagyobb vesztesége is természetesen a gyalogságnak van; az orosz-japán háborúban 100 halott és sebesültből gyalogságra orosz részen 94, a japánoknál 92 esett.

Ugyanez a háború mutatja azt is, hogy a tiszteknek sokkal nagyobb száma esik el és sebesül meg aránylag, mint a legénység közül. Orosz részen voltak olyan ezredek, melyek tisztikaruknak 95 százalékat elvesztették.

A sebesüléseknek általában nem veszélyes voltára mutat az, hogy e háborúban 100 sebesült közül átlag csak 15 maradt holtan a harczerén, a kórházakban ápoltak közül pedig utólag még 6-6 százalék halt el. Emellett azonban a háború alatt betegségben elhaltak száma kisebb, mint a sebesülés folytán elhaltaké.

Utóbbi a modern hadi egészségügy nagy fejlettségének köszönhető, mert a korábbi idők háborúi azt mutatják, hogy a mindenféle járványos betegségek a hadakozók soraiból sokkal több áldozatot követeltek, mint a fegyverek. Így a krími háborúban (1853) a 309,263 főnyi francia hadseregéből 20,000 esett el, de 65,000 pusztult el betegségekben, a 97,000 főnyi angol haderejéből csak 1760 lett a fegyverek, de 16,000 a betegségek áldozata. Az amerikai polgárháborúban (1861—1866) a 2,500,000 főnyi hadseregéből 110,000 esett el, ellenben 225,000 betegségek áldozata lett. Az 1877. évi orosz-török háború 983,000 orosz harcosából 35,000 pusztult el a csatatéren, míg 82,000-et a betegségek pusztítottak el; csak a kaukázusi hadseregnél a tifusz tizenhatszázszor annyi embert ragadott el, mint az ütközetek. Az 1895—1897-iki spanyol-amerikai háborúban két év alatt a spanyol had-

erő 45 százaléka pusztult el sárgalázban és csak 5 százalék esett el. Az 1897. évi görög-török háborúban a török hadsereg a hadszíntereken csak 6400 embert veszített halottakban és sebesültekben, de a tifusznak és mocsárláznak több, mint 12,000 esett áldozatul. Kivételt e tekintetben, a német hadi egészségügynek és sebesülteknek már akkor is magas fejlettsége folytán, a német-francia háború mutat, a mennyiben német részen az összállományának (788,000 ember) 4 százaléka veszett el, vagyis elesett a harczerén vagy később elhalt a sebesülés következtében, míg a megbetegedetteknek alig 2 százaléka esett áldozatul.

A sebesüléseknek általában igen kedvező lefolyása az, hogy a sebesültek legnagyobb része rövid idő alatt ismét a harczerén kerülhet, a modern háborúnak oly vonása, mi által a régebbi idők háborúitól szintén nagyon különbözik. Már az orosz-japán háborúban a sebesülteknek körülbelül csak egy ötöde pusztult el, mintegy tíz százaléka még harcoképtelenné se vált s tovább küzdhetett, legalább fele rövid idő alatt ismét szolgálatképesé vált és csak igen kis rész, mintegy 10 százalék lett állandóan szolgálatképtelenné. A mostani világháború még e részben is óriási baladást mutat, bár a küzdő felek nem mindegyikénél. A németeknél például — s a mi eredményeink is hasonlóak lehetnek — a sebesülteknek 80—90 százaléka rövidebb-hosszabb gyógyulás után ismét arcvonalbeli szolgálatra használható. Ezzel szemben azt olvassuk, hogy az oroszoknál ez a mostani háborúban csak 18 százalék. Tehát ott 1 millió emberből 8—900 ezer, a mi 20—23 hadtestnek felel meg; itt ellenben csak 180 ezer. Ez még a kimeríthetetlen hirdett orosz emberanyag mellett is óriási különbség. De korábban a felgyógyultak aránya egyes háborúkban még rosszabb volt. Így még az angol-búr háborúban 9000 angol sebesült közül csak 720 vált öt hónap múlva szolgálatképesé.

Ha a veszteségek az alkalmazott emberanyag rendkívüli nagysága és a hadiszeretek az eddigénél sokkal nagyobb része lesz. Percin tábornok ezt újabbban legalább 40 százalékra teszi az eddigi 10 százalék helyett. A nagy veszteség pedig a seregek óriási számából, a harcosok színterének nagy kiterjedéséből s az úgyszólván szünetnélküli harcokból következik.

Mindenekelőtt a hadviselés módja teljesen megváltozott a modern háborúban. Korábban, így a középkorokról nem is szólva, még a német-francia háborút megelőző időkben, a harcosok közelharcosok voltak, melyeket az ellenfelek nagy, zárt tömegekben vívtak meg. Daczára tehát a tökéletlen fegyvereknek és hiányos kiképzésnek, több kárt tettek egymásban, mint ma, mikor minden megváltozott. Ma a gyalogság több ezer méterre, a tüzéség több kilométerre működik, az ellenfelek alig vagy épen nem látják egymást, napokig és hetekig a legkülönbözőbb fedezékek mögé vannak rejtőzve s ha ezekből előnyomulás céljából kimozdulnak, akkor is hosszam elnyúló rajvonalakban, kevés célt mutatva, magukat ismét elásva közelítik meg az ellenséges állásokat. Közelharcra ritkábban kerül a sor.

Elhez járul, hogy a mai katonafegyverek kis átméretű, könnyes golyója sokkal kisebb és hamarabb gyógyuló sebet ejt, mint a régi nehéz ólomgolyók. A tökéletesebb orvosi kezelés pedig a sebesülteknek sokkal nagyobb százalékát teszi kedvező lefolyásúvá, mint korábban. Már az orosz-japán háborúban elég kedvezőek az eredmények, a mennyiben a fej- és nyaksebeknek 47 százaléka, a mellkas és hátsebeknek 30, a hassebeknek 21, a sebesültek kétharmadát kitevő végtagsebeknek 2 százaléka volt halálos kimenetű orosz részen. A második balkáni háborúban az idadie-i csata 2500 sebesültje közt mindössze 6 végtageltávolításra volt szükség. Mily másként hangzik, mikor Zarrey jelentéséből olvastuk, hogy a Friedland-i csata után csak egy éjszaka 160 amputációt kellett végezni.

A harcmodornak a veszteségekre kedvező volta, az emberanyaggal való bármily nagy takarékoskodás, a kisöblű gyalogsági fegyverek, a fejlett egészségügyi szolgálat és hadi sebeszet daczára is kétségkívül nagy lesz a most folyó háború embervesztésege. Ebben a nagy számban az ágyúk munkájának az eddigénél sokkal nagyobb része lesz. Percin tábornok ezt újabbban legalább 40 százalékra teszi az eddigi 10 százalék helyett. A nagy veszteség pedig a seregek óriási számából, a harcosok színterének nagy kiterjedéséből s az úgyszólván szünetnélküli harcokból következik.

A WOLHYNIAI FEJEDELMEK VÁRÁNAK ROMJAI LUCKBAN. — Zádor István rajna.

A KORMÁNYZÓSZÁGI PALOTA ELŐTT VARSÓBAN. — Zádor István rajna.

AZ ANGOL KRIZIS.

— Kevesebb, mint a németek teljes és tökéletes leverésével meg nem elégedhetünk, mondotta Haig, az angol hadvezér, mert megfizettünk érte.

Ha meggondoljuk, hogy ezt a kijelentést ő felsége, az angol király vezénylő generálisa a döntőnek szánt nagy angol támadás siralmas bukása után tette, el kell ismernünk, hogy furcsábbat és jellemzőbbet még alig mondottak. A mi a fizetséget illeti, a nagyon tiszteltreméltó tábornok nem túlzott. Az angol hadsereg veszteségei rettenetesen voltak. Olyanok, a melynek más hadseregnél elő nem is fordulhatnak. Mert a világháború huszonnegyedik hónapjában a harezos felek egyike se cselekszi azt, hogy lőháton nyargaljon neki a kiépített lövészárkoknak, se azt, hogy parádémarsban vonuljon ellenük. Az angolok, mint részben a német jelentésekből, részben saját vallomásaikból tudjuk, ezt is, azt is megtették. Az eredmény az a «fizetés», a melyre az angol fővezér oly sajátos öntudattal kívánczik. A brit birodalom száz esztendő harczaiban nem vesztett annyi angol vért, mint mostani kényszerű személyes kiállításának még egészen rövid idejében. Nem érthetetlen tehát, ha végigfutva a szörnyű számlát, a legnagyobb ellenértéket követeli. De az alap, ha még oly reális is, téves. A történelem, mint fizető, a vesztett csatákat, ha még oly sokba kerültek is, nem honorálja. Fájdalomdíjat a legyőzöttnek nem fizet. A honoráriumot háborúban mindig az ellenségnek kell bevasalni. Sikeres követelő tehát csak az lehet, a ki sikeresen vérekedett.

Erről pedig Anglia maga se adhat magának bizonyítványt. Sőt el lehet mondani: a maga egész társaságában a legkevésbé. Az egész társaság nagyon viharvert. De kóstolót abból, a mivel jóllakni egyiknek se lehetett szerencséje, egyik-másik mégis csak kapott. Az orosz cázr tehetett egy látogatást Przemyszlben. Joffre a süvegéhez tűzhette a *marne-i* győző árvalányhajbokrétáját. A szerbek is tarthattak egyszer

a visszafoglalt Belgrádban Te Deum-ot. De a háború angol dátumai: Gallipoli, Kut el Amara és Picardia csupa olyan név, a mit kimondani Londonban legalább is tapintatlanság. De más forma egyáltalában nincsen. A jellemzés, a melylyel a dühös atyafi a pakli masinát földhöz vágta: anehezen gyulad meg, de akkor aztán rögtön elalszik az angol haderőnek a háborúban való szereplésére is nagyon ráillik. Ez a szereplés, ha tovább is eddigi vonalában halad, át fogja lépni a gyászosság határát és belehatol a nevetségesbe. Asquith miniszterelnök az angol armádia szökését a Dardanellák mellől a történelem egyik legfényesebb győzelmének vallotta. Kut el Amara után már nem tett olyan nyilatkozatot. Az angol miniszterelnök igen nagy úr, de vannak dolgok, a melyeket kétszer ő maga se tart a maga számára megengedhetőnek.

A picardiai angol kudarc kétszeres. Az együttes nagy offenzíva során az angolokat nemcsak a német ellenség győzte le, hanem a francia szövetséges is, a melynek a vállalkozása kevésbé volt kudarcos az övéénél. A kétszertendős küzdelem során rettenetesen megviselt és elvertett francziák még mindig nagyobb teljesítményt produkáltak, mint a frissen érkezett, vérbő angolok és a kik az iram mestereinek jöttek, egyszerűen nem tudtak lépést tartani azokkal, a kiknek diktálni akartak. Pedig el kell ismerni: ezek is ugyancsak rövidet léptek.

És egyszerre fölhangzik a londoni bölcsek ajkán a megváltó nagy ige. A modern háború döntő energiája nem az ember, hanem — a gép. Az ágyú, a gránát, a shrapnell. A gentlemaneket nem szabad közel engedni a nemzethez, mert ez nagyon goromba és átkozottul tud bánni a gépfegyverrel. Acélzáporral kell elborítani őket — gyalogsági rohamra csak akkor indulni, mikor már mind a hátán fekszik. Mikor a diadal már terítve van.

Különösebb és lesújtóbb vagy kiábrándítóbb meglepetést ez az új angol bölcsesség sehol se kelthet, mint — Oroszországban. Mert valamennyi hadviselő fél között az orosz volt, a

mely ezt a leczkét a leghamarább tudta és a legalaposabban eljutott odáig, hogy — már el is felejtse. Az orosz hadsereg volt az, a mely a tüzéség akkora készségével vonult bele a háborúba, a mekkorát odáig még soha se használták. Ugyszólván minden muzsik elé állított egy ágyút. Ezt a bölcseséget a háború kifejlése és menete nem czáfolta meg: csak — túlhaladt rajta. A tüzéség, az ágyú, a messzehordó fegyver óriási szerepe a modern háborúban ragyogóan kiértékelődött, de a döntés végzetes föladatát az ember válláról le nem vette.

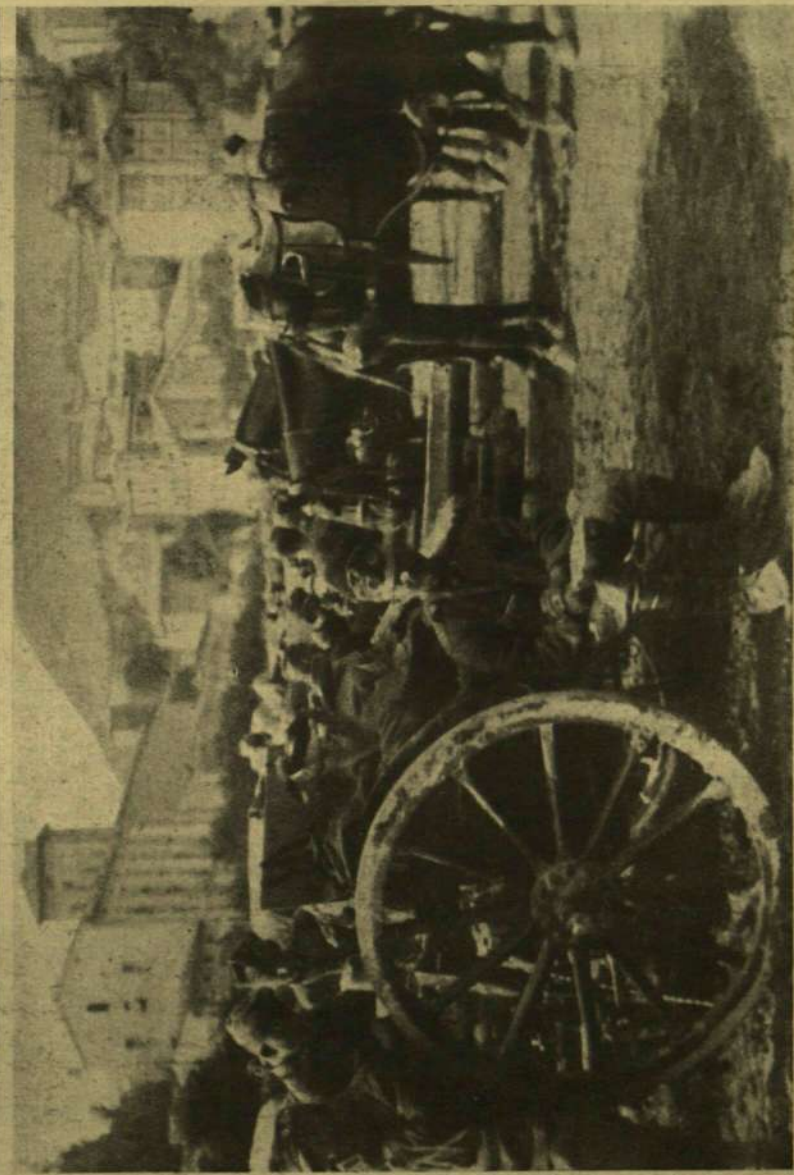
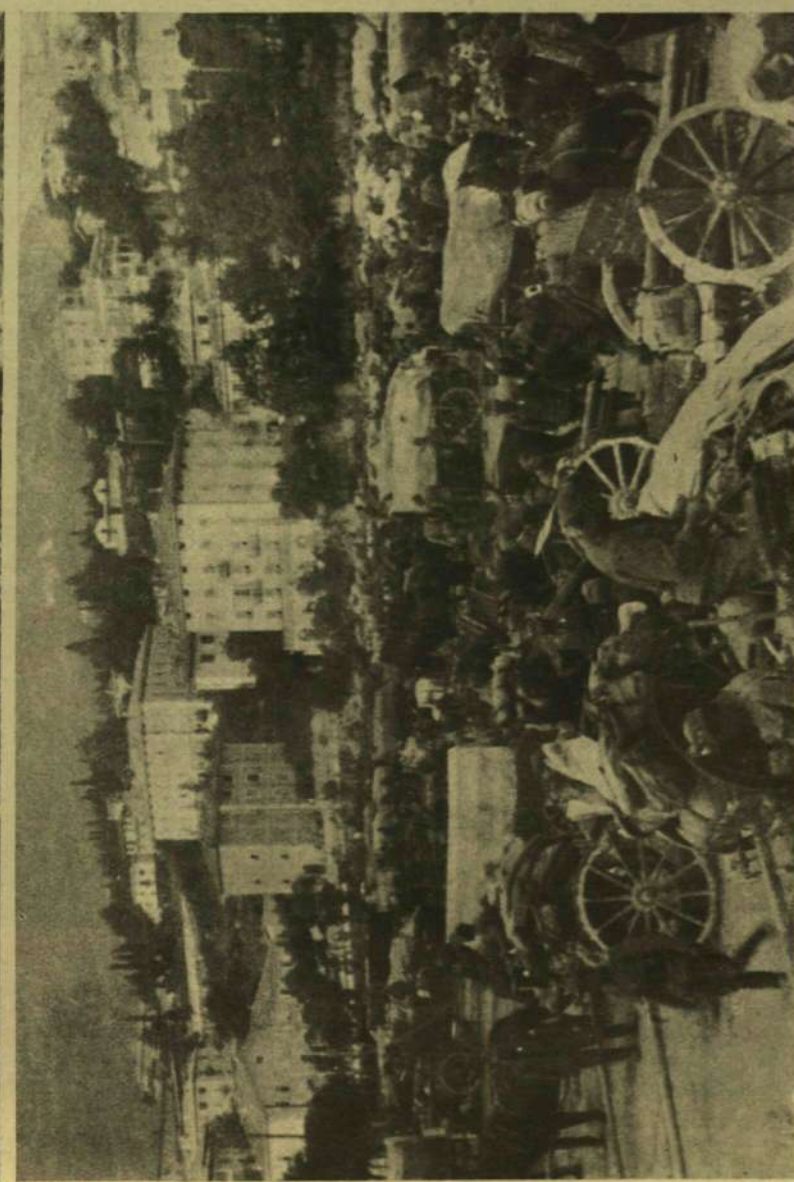
A szuronyokban csodálatos delejes erő van és minden csata a delejes erő parancsa. A hegyes acélok keresik egymást és nincs a legnagyobb gépeknek az a hatalma, a mely ezt a találkozást lehetetlenné vagy fölöslegessé tudná tenni. A döntés gyümölcsét csak emberkézzel lehet letépni a történelem fájáról. Akkorát ütni, a mely végképpen leteríti az ellenséget, nem a bomba és nem a gránát, csak az ökö tud. Az embernek — hasztalan küldött megbízottja gyanánt ezer meg ezer métermázsza tüzes aczélt — a maga roskadó, pusztuló, lázaktól átégett és sebekkel megszagott, vérző testét kell odavinnie a nagy pillanathoz, hogy vele a döntés szavát kimondassa.

A gép, ha még oly nagyszerű, hatalmas és félelmetes — nem ura az embernek, csak szolgálja. A történelmet vérről és szenvedéssel csinálják és a gépnek nincs vére és a gép nem szenved. Soha egy háborúban a gépnek akkora szerepe, mint a mostaniban, még nem volt. És soha, mióta a világ áll, a katona még annyit nem szenvedett, még annyi embervér nem ömlött, mint ebben a háborúban. Gépeket gyártani az angolok nagyszerűen tudnak úgy a béke, mint a háború számára. Bizonyos, hogy az angol ágyúk félelmetesek és nagyon tudnak ölni. De a ki a háborúban győzni akar, nemcsak ölnie kell tudni, hanem meghalni is. És meghalni csak az ember tud. A lelket oda a győzelemért csak ő adhatja. A gépnek nincs.

Szóllósi Zsigmond.

HARMINCH ÉS FELES MOZSARUNK A DÉLTIROLI HARCZOKBAN. — Joffy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Zaskmányolt olasz uteg behozatala. — 2. Caspatank utat épitenek. — 3. Utegenk rövid pihenője. — 4. Katonai székértábor.

AZ OLASZ HARCZTÉRÉRŐL. — Joffy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

DRÓTAKADÁLY KÉSZÍTÉS.

AZ OLASZOK ÁLTAL ROMMÁ LÓTT HIRES HÁRMAS KERESZT MARADVÁNYAI A PODGORÁN.

AZ OLASZ HARCOZTÉRRE. — Balogh Rudolf, a harcostérre kiküldött munkatárunk fölvételei.

GRÁNÁT-ROBBANÁS A STELLUNG ELŐTT.

NAGY A SÁR, DE KELL A BOR!

AZ OROSZ HARCOZTÉRRE. — Szinkó F. fölvételei.

A polgármester egy lőrésen át nézi az olasz állásokat.

BÁRCZY ISTVÁN, BUDAPEST POLGÁRMESTERE LÁTOGATÁSA AZ OLASZ FRONTON A BUDAPESTI HONYÉDEKNÉL. — Hölsner Gyula felvétele.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

Eggermann úr csakhamar megálljt parancsolt a kocsisnak. A helyi parancsnok, Berndorff ezredes kvártélyá előtt voltak. Az urak a «kaszinóban» vannak ebédelni, — mondták itt nekik.

Itt is Eggermann úr volt a közvetítő. A mühlhauseniek megint a falusi utcán várakoztak, körülvéve a parasztok és katonák kivánságától.

Végre megjött Eggermann.

— Jöjjen Küsz úr, mi bemehetünk hozzá.

— És én? — kérdezte Philomène a sírásához közel.

Eggermann úr a vállát vonogatta.

— Az ezredes nem engedi...

Egy keskeny mellékutcában egy lóistálló előtt feltűzött szuronyú ő állott. Eggermann egy cédulát mutatott neki és kinyitotta az ajtót. Az istálló ki volt takarítva. A félhomályban egy fiatal, szélesvállú, de lesoványkodott legény ugrott föl, piszkos rongyokba öltözve, csapzott hajjal, barna pehelylyel az álla körül... a keze kötéllel a hátára volt kötve.

— Louis!

A kemény férfiúnak hirtelen könnyek szöktek a szemébe.

— Jean... bácsi...

A fiatal ember úgy bámult látogatójára, mint valami vízióra.

A tiszt némán állott az ajtóban, melyet halkan bezárt.

— Fiam, fiam, micsoda história...

A czobolyprémes férfi átkarolta a csavargó formájú fiút, kétszer-háromszor hevesen a széles keblére ölelte, megcsókolta mind a két piszkos arcát.

Louis a háromnapj sötét zárkában mintha megfagyott és elhülyült volna. Nem szólt s a szeme olyan kifejezésű volt, mint egy megkínzott, elvert állaté.

— Beszélj hát, fiú! Hogy megy dolgod? Van valami kívánságod? Jól érzed magadat? Tehetek valamit érted?

A fiú egyszerre kitört:

— Igen... azt teheti, hogy... menjen el... menjen el és hagyjon engem békében, bácsi! Mért jött ide? Én nem tartozom már magukhoz — én franktíreus vagyok, nem szabad, hogy köztük legyen hozzám. Meg kellett veretnem magamat az idegenekkel, most aztán agyonlőhetnek vagy felköthetnek a legelső fára — mit bánom én! Egygyel több, vagy kevesebb! Menjen az övéihez és felejtse el, hogy volt valaha egy Louis öcsese!

— Fiam, fiam, — kiáltott a gyáros megrendülve s szorosabban magához ölelte unokaöcsésének szikár, lesoványkodott testét — ne makedodjál meg a daczban és gyűlöletben. Azért vagyok itt, hogy megmentsélek, — én és ez az úr itt, a ki önfeledő módon fogta a pártomat s a ki védőd lesz a hadbíró előtt. Minden hatóságot mozgásba hoztak, hogy formát találjak megmentésedre!

— Nem akarom, hogy megmentsenek! — csikorgatta a fogát Louis. — Nem akarok visszamenni köztük! Ha a poroszok nem lőnek agyon — hozzátok nem megyek vissza. Nem akarok visszamenni a tanítói pálcza alá, nem akarok kezes iskolagyerekek lenni egy porosz agydresszírozó intézetben. Mint szabad elszázi akarok meghalni! És ha keresztülviszitek, hogy ezek az ellenségek szabadon eresztene, mindig meg fogok szökni, Franciaországba, a légóhoz... de poroszt nem csináltok belőlem soha...

— Louis, Louis, az istenért, beteg vagy, nem vagy eszednél!

Jean bácsi a verejtéket törölgette homlokáról. Az ifjúságára kellett gondolnia — ilyen volt a bátyja is ifjú korában, ilyen fantasztikus és pathetikus: végeredményben ilyen most is, ha szelidebb formák között is... idealista, rajongó abban a józanság nélküli gondolatában, hogy felőrölteti magát a németek és strassburgiak között — míg ő, Jean, tudatában van annak, hogy soha nem csinált nem-józan dolgot... mindig csak a praktikusat és előnyösét tartotta szemé előtt.

— Gondolj a testvérdre otthon, a ki kiserja a szemét miattad, a ki egyik hatóságtól a másikig szaladgált, hogy megmentsen — gondolj szegény apádra...

— Nincs már apám... a kinek nincs hazája, annak apja sincs... elvettek tőlem mindent... ezek itt — szenvedélyes fenyegetéssel rázta, kínoldva a kötelet, a mely a kezét a keresztcsontja fölött összefűzte — darab fát csináltak belőlem, a melyet üthetnek és megtagposhatnak...

— Fiam, fiam, az nem járja, az nem mehet tovább így! Holnap reggel bíríd előtt állsz, a hadbíró előtt — és hogy ez egyáltalán szabad, hogy nem puffantottak le egykedvűen, mint a veszett kutyát, annál az örült csínynél, a melybe belegrattad magadat, az már magában is elég szerencse és nagylelkűség.

— Nem akarok nagylelkűséget! Tudom, hogy hadijog szerint megérdemeltem a halált! A halált a szegényben és gyalázatban. Ezt adják meg, ezt akarom — semmi mást!

Jean Küsz nem tudta, mihez fogjon. Üzleti tranzakciót kívánságai szerint vezetni — józan, okos, élesszemű embereket irányítani és akaratát rájuk kényszeríteni, ehhez hozzá volt szokva, ehhez értett — az indulat, a temperamentum kitöréseivel szemben tehetetlen volt ő s nemcsak — Antoinette asszonytól... Eggermann hadnagy, a ki eddig nyugodtan és mélyen megindulva az ajtónál hallgatózott, odalepett Cecile öcséséhez és ezt mondta:

— Fiam, barátom, engedjen meg nekem néhány szót. Már három nappal ezelőtt fölkereste magát egy úr Strassburgból és az ő szájából tudnia kell, hogy a német hatóságok a legélénkebben érdeklődnek sorsa iránt. Ez az Ön kitűnő apjának kedvéért történik, annak az öreg embernek a kedvéért, a ki ebben a nehéz időben olyan bátorsággal tart ki helyén, a mely példaképünk lehet valamennyiünknek s a melyről ön is példát vehetne, fiatal ember.

— Ah, most már értem a gyöngéd gondoskodást az érdekemben! — kacagott fel Louis

nyersen. — Nem mertek engem lelőni, mert az nektek alkalmatlanságokat okozna honfitársaimnál! Én pedig legyek csak jó fiúcska, hogy ürügyetek legyen arra, hogy elereszthesetek! Nem uraim, akkor hibásan számítottatok! Ezt a szívsésséget nem teszem meg nektek. Eggermann úr kissé kiegyenesedett, odalepett a fogolyhoz, egész karesú férfiaságában állott a zömök fiú mellett.

— Nahát Louis Küsz, hallja meg az utolsó szavát egy embernek, a ki a javát akarja — nem a maga kedvéért, mert maga ügylátszik makacs és megátalkodott duzzogó, hanem tiszteletreméltó apja és a kedves nővére kedvéért. A szövetséges német államok rommá lőtték fél Strassburgot, most készülnek — hallja? — Belfort büszke fejét meghajlítani, ebben az órában bombázzák Párist, a mely a világ fővárosának nevezi magát — hát maga igazán azt hiszi, hogy egy nagyvárosi hőbortban szenvedő tacsó halála, a milyen maga, nagyobb fontoságu lehet fegyverünk és akaratunk útjára nézve, mint egy pelyhe, a melyet a levegőbe fúj az ember? És ha a hatalom és a fegyveres erőszak hónapjai után megkísértjük a szelidséghez és engesztelődéshez fordulni, magát abban a megtiszteltetésben részesítjük, hogy magán kezdjük a dolgot és maga tökfilkó fenhéjázásával és gyerekes daczoskodásával meghusítja jó szándékunkat — hát akkor tegye legalább abban a tudatban, hogy nem úgy cselekszik, mint egy hős, hanem mint éretlen tacsó, a kinek vessző való, nem kötél vagy golyó! És ki tudja, nem fogom-e mint védője azt az indítványt tenni, hogy nyilvánvaló éretlenségére való tekintettel a halálbüntetés helyett verjenek huszonöt botot a hátára és aztán hagyják futni, a hova akar...

Ez talált. Habzó szájjal, fejét leszegve állott Louis Küsz — barna szemét lesütötte szelidítője kék szemé előtt — olyan volt, mintha az ígért verést már meg is kapta volna. A gyerek megérezte a férfit.

— Mit... mit akarnak hát tőlem — hörögött rekedten.

Szó nélkül, remegő térddel hallgatta végig Jean bácsi ennek a vidám, szinte túlságosan szeretetreméltó és szolgálatkész embernek a hirtelen kitörését. S halvány sejtelem támadt benne, hogy itt és körülötte mindenütt valami elháríthatatlan történik — egy természeti esemény... egy világtörténeti átalakulás... minden világi dolgok alaptörvénye: az erősebb győzelme...

— Azt akarom — mondta a tiszt, — hogy szálljon magába és lássa be, hogy fiatalos meg gondolatlanságában, becsületérzésének beteges felizgatottságában arra ragadtatta magát, hogy olyan társaságba keveredjék, a mely származásához, nevéhez, műveltségéhez méltatlan. Hogy ennek a gyalázatos környezetnek a befolyása alatt olyan cselekedetre ragadtatta magát, a mely minden, csak nem hőstett, sőt inkább hitvány és közönséges aljasság, piszkos és megvetésre méltó csíny... Azt akarom, hogy a nagy Istennek odafönn halálát adjon kegyelmes rendelkezéséért, hogy a beestelen vállalatnak legalább az a része, melyet maga akart

végrehajtani, dugába dőlt. Azt azonban maga elé kell tárnia, hogy ez a vállalkozás egy hajszál híján az életébe került négy német embernek, a maguk becsületes és lovagias ellenségeinek, derék katonáknak és jóra való családapáknak.

Azt akarom, hogy szegényletében süllyedjen föld alá abban a tudatban, hogy ez a vérbűn a maga lelkét is terheli. Ha mindezzel tisztába jött, akkor meg fogja találni magától is azt a magatartást és azokat a szavakat, a melyek ebben a helyzetében magát a holnapi tárgyaláson megilletik. Akkor aztán nem fog szinpadias és gyerekes hősi pózban tetszelegni, hanem becsületet szerez nevének és nevelésének, mint az olyan fiatal ember, a ki bátran belátja meg gondolatlanságát és ennek hatalmas következményeit, becsületesen megbánta és megadással kész a megtétést elviselni. Szegény fiatal barátom, ezt akarom magától.

A fiatal ember feje mind jobban lecsüggedt hevesen ziháló mellére. Tetét így kivetkőztetve látni minden romantikus fényéből, a melyet felizgatott fantáziája ráhazudott — ez volt neki az igazi ítélet. És mélyen, mélyen a frázisok és káprázat tömkelege alatt, a mely elborította, megmozdult Louis emberi lelke, most először látta leplezetlen alacsonyosságában, a mit tett. És ez megrögzött daczosságát és gyűlöletét.

Beszélni azonban nem tudott. Néhány nagy könny csurgott le bőrszínű barna, pelyhekkal

benőtt arcán és az elvadultság szennye két világos vonalat vágott. Hátrakötött karjaival nem tudta könnyeit letörölni.

— Jöjjen, Küsz úr — mondta Eggermann hadnagy. — Azt hiszem, eleget beszéltünk. Most már átengedhetjük a fiatal embert lelkiismeretének, egyezzen meg vele. Jó estét, fiam, — vizionálásra holnap a hadbíró előtt.

— Szabad még egy szót szólnom unokaöcsémnek? — mondta Jean Küsz sajátos tisztelettel, sőt csaknem alázottsággal a hangjában. S mikor Eggermann szalutálva a sapkája ellenzőjéhez emelte kezét, egészen közel lépett a fogolyhoz.

— Louis... Philomène odakinn vár... átadhatom neki üdvözlését?

— Philom...

Ez végleg leterítette a kemény fiút. Az álla a mellére csuklott és hirtelen megrázta a zokogás, a mely fiú lelkének mélyéből tört elő. Megrendülve emlott piszkos rongyokba burkolt feszes alakja a bácsi széles mellére, a forró könnyek csak úgy patakzottak a drága czobolyprémre.

Eggermann úr csöndesen az ajtóhoz lépett és odakinn várta meg a gyarost. Ez két perc múlva kijött utána, kiveresedett szemmel, nagyon csöndesen. A hadnagy bezárta az istállót, könnyed mozdulattal visszaköszönt az őrnék s a két férfi némán ment végig a már alkonyuló utcán, a főuteza felé.

— Eggermann úr — mondta Jean Küsz néhány percnyi hallgatás után — az én Philomène-em ma reggel szerelmim vallomást tett önnek, engedje meg, hogy hozzácsatlóhassam a magamét.

XVII.

Mióta december utolsó hetének erős havazása vastag, vattás lepellet borította be a várost, Lehmann Helén valóságos szépség-mámorba merült. Minden szabad óráját felhasználta arra, hogy az utcákon kószáljon és elnézze azt az ezerféle új varázst, a melylyel a hó a régi várost elváltoztatta. A hidakról negyedórásánra nem bírt elmozdulni. Olyankor mintegy odaköve állott, nézte az ill-jégtáblákat hajtó barnászöld hullámain, a mint az erős oszlopokhoz szoronganak, végigbámulta a város ezik-ezakkos ormain, mintha minden egyes házat bele akarna vénsi emlékeztetni. A legszebb látvány azonban a sárga Rohan-vár pompázó homlokzata volt, melynek melegszerű köve most még aranyosabban ragyogott fel a hó-szegélyen fehérsejében, a melyek az épület ünnepélyesen pompás vonalait utána-rajzolták. Fölötte pedig a Münster széles háta emelkedett, melynek meredek ormáról lecsúszott a hó. Elöl pedig a Münster tornyainak tömbje emelkedett gyöngéd barnapiros színében: az architektúra minden legfinomabb tagja most élesebben tűnt elő a fehér pontocskákat által, a melyeket a hó rájuk festett.

ELHAGYOTT ÁLLÁS.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A fiut edesatyja temette el ott a harczteren, a ki ugyanebben a horvédezedreben szolgált.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Der-esikai Huszár Ágost, férjemegyei nyug. alispán, aranyasarkantyus vitéz, a harmadosztályú vaskorona-rend, a Ferencz József-rend lovagja, 86 éves korában, Sárospárdon. — GOLDFINGER JAKAB, a Goldfinger és Teplarszky-cég szeniorja, 81 éves korában, Budapestben. — MAMUZEICH LÁZAR, Szabadka város volt polgármestere, 69 éves korában, Szabadkán. — OLTEAN MIKLÓS, m. kir. posta- és távírófelügyelő, 66 éves korában, Budapestben. — WETTSTEIN GYULA, lyug. kir. bíró, 62 éves korában, Budapestben. — Mesterházi NAGY IVÁN, m. kir. főfelügyelő, a Budapest-Józsefvárosi pályaudvar állomásfőnöke, a Ferencz József-rend lovagja, 57 éves korában. — RUTTER EMIL, budapesti posta- és távíró-igazgató, Debreczenben. — Dr. Győry István, fővárosi bizottsági tag, az ágostai evangélikus egyetemes egyház tb. főjegyzője, 49 éves korában, Ecsén. — KÖBERL JÁNOS, jóthi címzetes prépost, sárvári plébános, 75 éves korában, Sárvárott. — HAJNIK PÁL, tartalékos horvédehuszártóhadnagy, katonai szolgálat közben szerzett betegségében, 38 éves korában, Csáktornyan. — MATZNER ISTVÁN, a kassai premonstrei főgimnázium VI. osztályának tanulója, 15 éves korában, Tatrán. — BELLER KÁROLY, kereskedelmi kir. tanácsos, a Ferencz József-rend lovagja, Kassa szab. kir. város törvényhatósági és közigazgatási bizottságának tagja, stb. 78 éves korában, Kassán. — FARKAS RÓBERT, nyug. m. kir. pénzügyi tanácsos, 61 éves korában, Budapestben.

DANIELSZ ÁGOSTONNÉ, szül. Kiszák Ilona, a Franklin-Társulat főtitkarságának neje Budapestben. — HERMANN VILMOSNÉ, szül. Grünfeld Róza, 61 éves korában, Budapestben. — SZLUKA EMMA, 60 éves korában Budapestben. — Özv. udoni KUTHY LAJOSNÉ, szül. Létmányi Ilona, 55 éves korában, Szabadkán. — Bernáthfalvi BERNÁTH LAJOSNÉ, szentpéteri Kun Erzsébet Monostorpályiban.

EGYVELEG.

* A kvarcz-üveg, melyet különösen kémiai készülékek, csövek, lombikok stb. előállítására használnak, legnagyobb részét Németországban készült, de olyan homokból, amely csak Nebraska amerikai államban található. A homokot itt kibányászták, vasuton kikötöttek s innen hajókon Németországba szállították, itt üvegholmit csináltak be-

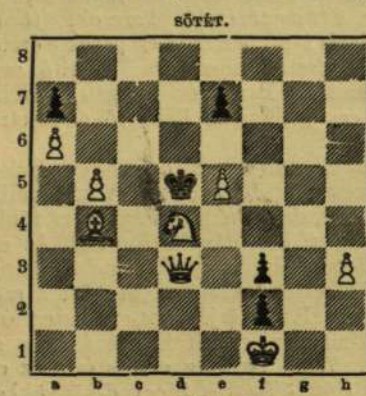
lőle, melynek nagy részét Amerika vette meg. Most a háború alatt az amerikai ipar maga igyekszik kvarcz-üveget előállítani.

Lövészárkok az előbbi háborúban nem lettek oly nagy mértékben használatba, mint a mostani. Míg az előbbi háborúk egyes ütközetei legfőképpen 2 napig tartottak, mint pl. a Leipzig melletti csata, vagy a Katzbachi ütközet, mely egy délután alatt eldőlt, addig a mai csaták olykor hetekig elhúzódnak. A katona beássa magát és kénytelen, úgy ahogy lehetséges, kényelmesen berendezkedni. Még a zongora sem hiányzik néha ilyen körülmények között. Egy kis Milly gyertya, melynek fényénél megírhatja övének szánt leveleit, minden katonának szeretetadományként örömet szerez és éppúgy szívesen fogadja, ha egy tubus Sarg-féle kalodont fogkréme lesz hozzá csomagolva, amely megkönnyíti neki a fertőző betegségek elleni küzdelmet.

Sebesülteknek kellemes szórakozást nyújt egy könnyen kezelhető, bárki által azonnal játszható műkedvelő hangszert, mely rendkívül olcsón, igen finom kivitelben szerezhető be Wagner a „Hangszer-Király” országoserte elismert elsőrendű magyar hangszergyártásában (Budapest, József-körút 15.). Fényképes árjegyzéket a Wagner cég kíváratra ingyen küld.

SAKKJÁTÉK.

3016. számú feladvány Schlechter Károlytól, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

3009. sz. feladvány megfejtése Braune Róberttől.

1. Be3—d3 — Kd5×c6	1. — — — Kd5×e4
2. d4—d5+stb.	2. He6—e7 stb.
1. — — — Fb7×c6	
2. He4—d2 stb.	

3010. számú feladvány megfejtése Schlechter Károlytól.

Világos. Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. Bh4—h5 — Kd5×d6	1. — — — Kd5—e6
2. Hd7×e8 stb.	2. He4×e5 stb.

3011. sz. feladvány megfejtése Schlechter Károlytól.

Világos. Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. Ha6—b5 — f4—f3	1. — — — K×d6
2. Vh4—f3+stb.	2. Vh4—d5+stb.

Helyesen fejtették meg: A „Budapesti Sakk-kör” (Budapest). — Hoffbauer Antal (Léptör). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

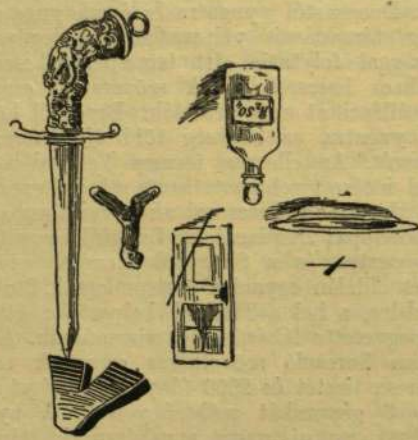
Szerkesztői üzenetek.

Sors. Csak gondolta, hogy van valami mondani valója, a versbe nem jutott belőle.

Magyarok aratnak. A magyar parasztlégény, a ki Szibériában aratja a búzát — ebből a képből lehetne vers, ha költő volna, a ki megcsinálja.

Buzogány. Arról lehet vitatkozni, hogy a megrótt ki-fejezés helyese-e, de elvégre a hivatalos jelentésben így van szövegezve s nekünk ehhez kell tartanunk magunkat.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 27-ik számában megjelent képtalány megfejtése: A lovagiaság szép eredmény.

Felolós szerkesztő: Holtsy Pál

Szerkesztője: Irada: Budapest. IV. Vármegyey-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDOZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtárban

Most jelent meg
Kerpely Béla könyve:

„Nímródok a fronton”

Mulatságos vadászese-
tek a nagy háborúból.

Vadász milióban tartott haditudósítások, melyek a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.

A díszes kiállítású kötet
= ára 2 korona =
(bérmentes küldéssel 2 K 40 ft.)

Megrendelhető: a „NÍMRÓD”
képes vadászújság kiadóhivatala-
ban, Bpest, IV., Egyetem-u. 4.
(Franklin-Társulat) a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem
küldhet ennél kedvesebb olvasmányt!

Érdekes újdonság!

**legyőzhetetlen
ország**

Irta: Dödy

Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtárban

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Juliusi sorozat:

IBSEN:

ROSMERSHOLM.

Szinmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.

(820—822.) Ára 90 fillér.

RUDOLF HERZOG:

AZ ÓRIÁS. Fordította Benedek Marcell.

(823.) Ára 30 fillér.

RIEDL FRIGYES:

Shakespeare és a magyar irodalom.

(824.) Ára 30 fillér.

Megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

ÓRAK

kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

EKSZEREK

divatos és különleges kivitelben.

EVŐESZKÖZÖK

ezüst és alposcsiszottból.

EZÜSTNEMŰER

és

DISZTÁRGYAK

szigorúan szabott jutányos árakon kész-
pénz és előnyös részletfizetéssel fel-
tétel nélkül megvásárolhatók.

BRAUSWETTER JÁNOS

CHRONOMETER és MŰRÁSZAL

Alapítástól Számos ki-
1847-ben. tünődés.

Több ezer elismert levél. Legújabb
díszes nagy képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

Köveskúti Jenő
versei

ÁRNYAK

Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtárban

LISZKA VIZ

szeplő ellen

a legbiztosabban ható szer.

Ára 2 korona.

Kapható:
Török József
gyógyszertára,
Budapest, VI.,
Király-utca 12.
sz. és Csillag-
gyógyszertár,
Nagyvárad.

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit
örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei
a világháborúban

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevélár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPAD
m. kir. honvédehuszárszázados
BENEDEK ELEK és
BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN
ÉLETRAJZA

Irta VÁRDAI BÉLA

A nagynevű író egyetlen részletes élet-
rajza. Mikszáth arcképével díszítve tiszta
kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.

RENDELÉS-NÉL
SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA
HIVATKOZNI

BADEN

EGÉSZ ÉVI FÜRDŐIDÉNY.

Városi szálloda „Herzoghof” elsőrangú ház, va-
lamint más kiváló szálloda és penzió. „Pereg-
rini-forrás”. Ivókurák és kényes iszapburkolások.

WIEN mellett.
Nagyfoku
radioaktivitás!
32,000 fűrdővendég!

GYOGYIT:
csusz és kőszérvény, bőr-
hajókat és exodátokat stb.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és
eredeti fényképfelvételeket kö-
zöl. A léghajózás eseményeiről,
fejlődéséről és céljairól kitűnő
és könnyen érthető népszerű
cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók
a léghajózás és repülés hadi
alkalmazásáról írott közlemé-
nyei, valamint az ifjúság szá-
mára külön fenntartott kisrepülő-
gépek (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

RENDELÉS-NÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

című egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-
évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

Érdekes ujdonság!**A mai magyar művészet**
Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSŐ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban.

Most megjelent
érdekes ujdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Írta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Költözködéskor nélkülözhetetlen a
lakásbérleti szabályok ismerete!

**LAKÁSBÉRLETI
SZABÁLYOK**

Összegejtette és magyarázta
Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakás-
bérleti szabályrendeletének hiteles szövegét
és magyarozatát. Illeték szabályokat. A kapu-
zárási, víz- és gázsabályokat. Teljes jog-
gyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenlutt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-
Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-t.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

**A magyar katona
aranykönyve****A MI
HŐSEINK**

Katonáink hőstettei
a világháborúban.

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevéltár osztályfőnöke.
Köszömködték:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtisztár-alezredes
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

33. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 13.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegy-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

A Magyar Könyvtár**kaszetta kiadása.**

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllősi

64 elbeszélést
tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

**MAGYAR KÖNYVTÁR
A FRONTRA!**

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

Olvassa a
hirdetéseket

CSAPATAINK MEGMÁSZSÁK A SZIKLAMEREDEKET.
AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Jelt Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.